

В останній робочий день поточного бюджетного періоду органи казначейства визначають результати виконання бюджетів окремо по загальному та спеціальному фондах. Якщо на рахунках п'ятого класу, що відображають результати виконання загального та спеціального фондів бюджетів, складається дебетовий залишок, це свідчить про те, що з відповідного бюджету у поточному році проведено більше видатків ніж надійшло доходів. Тобто бюджет виконано з дефіцитом. Кредитовий залишок за рахунками п'ятого класу означає, що відповідний бюджет виконано з профіцитом.

Після виведення результатів виконання бюджетів (не пізніше 31 грудня) органи казначейства проводять річне закриття рахунків. По завершенню бюджетного року органи казначейства складають річну фінансову звітність про виконання державного та місцевих бюджетів. Бюджетна звітність органів казначейства про виконання державного бюджету складається у такому обсязі: 1) Звіт про виконання державного бюджету; 2) Звіт про бюджетну заборгованість (окремо за загальним та спеціальним фондами державного бюджету); 3) Звіт про використання коштів з резервного фонду державного бюджету; 4) Сальдовий баланс рахунків; 5) Пояснювальна записка до квартального та річного звіту. Фінансова звітність включає «Звіт про фінансовий стан (баланс) Державного бюджету України», «Звіт про фінансові результати виконання Державного бюджету України»; «Звіт про рух грошових коштів».

1. Жовнір Р. *Проблемні питання при складанні та поданні фінансової звітності розпорядниками бюджетних коштів* / Р. Жовнір // *Казна України*. - 2010. - № 4. - С. 41-42.

2. Литвиненко Т. *Модернізація системи бухгалтерського обліку в державному секторі як складова програми економічних реформ* / Т. Литвиненко // *Казна України*. - 2011. - № 3 (12). - С. 16-18.

3. Стоян В.І. *Казначейська система [текст]: підручник*. / В. І. Стоян, О. С. Даневич, М. І. Мац. – [3-тє вид. змін. й доп.] - К.: Центр учбової літератури, 2014. - 868 с.

У. Гураль, І. Дмитрієва

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ЯК ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА ПІДПРИЄМСТВА

Особливістю обліку є узагальнене відображення всіх наявних на підприємстві господарських засобів і джерел їх утворення, а також здійснюваних господарських операцій. Відмінною рисою бухгалтерського обліку є строго документальне відображення господарських засобів і господарських процесів, що в свою чергу надає обліковим даним юридичної сили. Для аналізу витрат підприємства, а також планування його розвитку у майбутньому необхідно безпосередньо використовувати інформацію бухгалтерського обліку.

Історія розвитку бухгалтерського обліку показує, що він являє собою самостійну галузь наукових знань, яка має певні системоутворюючі ознаки і є частиною системи економічних наук.

Як відомо, бухгалтерський облік є самостійною прикладною економічною наукою і певною галуззю практичної суспільної діяльності. Облік накопичує, групує і систематизує факти господарської діяльності, є досконалою інформаційною базою управління підприємством. Застосування методичних прийомів аналізу та аудиту дає змогу за даними бухгалтерського обліку розкрити причинно-наслідкові результати господарської діяльності, активізувати та прогнозувати цю діяльність. Бухгалтерський облік спирається на широку законодавчу базу, яка регулює діяльність підприємства. Правова регламентація розглядається не тільки як метод, а і як принцип управління.

Облік тісно пов'язаний з економічною теорією і прикладними економіками, які вивчають різні фази відтворення: виробництво – обмін – розподіл – споживання та такі економічні категорії, як виробничі ресурси, ціна, гроші, товар, прибуток.

Перш за все, бухгалтерський облік являє собою інформаційну систему, в завдання якої входить збір, обробка і передача інформації про той чи інший об'єкт господарства, з метою задовольнити потреби різних користувачів. В даному випадку, кажучи про те, що є об'єктом бухгалтерського обліку, ми маємо на увазі майно підприємства, його зобов'язання і господарські або фінансові операції, що здійснюються організацією. До речі кажучи, останній об'єкт являє собою саме те, що є предметом бухгалтерського обліку. В цілому, можна сказати, що бухгалтерський облік – це ретельно записана інформація про всі фінансові операції, що проводяться організацією. Вона дозволяє отримати найбільш чітку і детальну картину фінансового стану суб'єкта.

Поняття бухгалтерського обліку стосується будь-якого підприємства, що працює з фінансами і має, як мінімум будь-які джерела доходу і витрати. Причому справа стосується не тільки підприємства, організації, а й людей. Будь-яке підприємство стикається з необхідністю не тільки зрозуміти, що таке бухгалтерський облік, а й використовувати його процедури в діяльності. Так, багато юридичних осіб звикли регулярно записувати свої витрати, для того, щоб правильно організувати їх відповідно до обсягу доходу. Таким чином, бухгалтерський облік дозволяє оптимізувати фінансові операції.

На сьогоднішній день, розглядаючи, що собою являє бухгалтерський облік з точки зору певних вимог до змісту і обсягу інформації, можна виділити три його основні види: фінансовий і виробничий, відомий ще, як управлінський. До завдань фінансового входить задоволення потреб зовнішніх учасників, що не входять в групу співробітників організації.

Управлінський же спрямований на підготовку інформації для внутрішнього колективу, в список якого входить обслуговуючий персонал і фахівці, що займаються управлінням господарського суб'єкта. Тобто, дані, отримані за допомогою фінансового обліку, характеризують результати господарської діяльності. Їх користувачами можуть бути спонсори підприємства, податкові служби, особи, які не входять до штату підприємства.

Для чого потрібен бухгалтерський облік управлінського типу? Управлінський облік – поняття більш широке, ніж фінансовий. Інформація, отримана за допомогою нього необхідна для внутрішніх операцій підприємства. Завдання управлінського обліку – забезпечення відповідальних за ті чи інші виробничі цілі менеджерів необхідними даними. Тут, вимоги до ведення дещо інші, тому що управлінський облік містить в собі конфіденційну інформацію.

Незважаючи на радикальну відмінність цих видів обліку, є між ними і спільні риси. По-перше, велика частина показників фінансового обліку обов'язково використовується і в управлінському. По-друге, дані, зібрані для управлінського обліку можна використовувати і для складання фінансових документів. Ну і по-третє, дані і того, і іншого обліку однаково важливі та необхідні, як для підготовки стратегічного плану підприємства, так і для розробки внутрішніх – управлінських рішень.

Таким чином, варто погодитись із думкою Л. Маруцак та О. Павликівської, які у своїй праці зазначають: «... бухгалтерський облік практично не маючи в своєму арсеналі інструментів для вирішення основного завдання інвесторів, монополізував право на їх інформаційне забезпечення – прогнозування майбутніх грошових потоків підприємства. В результаті система облікових даних знецінюється, зменшуючи свою якість як джерела інформації для визначення поточної платоспроможності

підприємства». [3, с. 483]

Першим етапом знайомства з концепцією бухгалтерського обліку, є вивчення його методів. Тому виникає питання, що таке метод бухгалтерського обліку? Терміном «метод» в даному випадку визначається сукупність можливих і прийнятих способів, що дозволяють відобразити повноцінну картину фінансово-господарської діяльності підприємства. Методи включають в себе особливі прийоми контролю об'єктів бухгалтерського обліку.

Підводячи підсумки, можна сказати, що за допомогою бухгалтерського обліку формуються і узагальнюються всі відомості про стан підприємства, його майно, джерела його утворення, господарських і фінансових процесів та їх результати. Дана інформація, отримана за допомогою бухгалтерського обліку, дозволяє прогнозувати подальші перспективи діяльності та розвитку підприємства.

1. Садовська І.Б. *Бухгалтерський фінансовий облік [текст]: навчальний посібник для вищих навчальних закладів. / Луцьк. нац. техн.ун-т. - К.: Центр учбової літератури, 2013. - 56с*

2. Сопко В. В., Завгородній В. П. *Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: Підручник / Київський національний економічний ун-т. - К., 2000. - 100с.*

3. Павликівська О.І. *Проблеми розвитку теорії та практики бухгалтерського обліку в постіндустріальному суспільстві / О.І. Павликівська, Л.І. Марущак // Сучасні проблеми економіки та менеджменту. Тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції. - Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. - С. 482-483.*

Т. І. Дзьордзь, А.І. Брикайло

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА

Однією з важливих складових ефективної діяльності будь-якої організації незалежно від форми її власності та виду діяльності є адекватне, своєчасне, впорядковане інформаційне забезпечення. Відомо, що більш ніж 80 % інформації на підприємстві формується на основі облікових даних. Тому якісне інформаційне забезпечення функціонування підприємства значною мірою залежить від правильно організованого ведення бухгалтерського обліку. З метою забезпечення користувачів об'єктивною, достовірною, оперативною інформацією про діяльність підприємства необхідно дотримуватись відповідних правил, які мають бути зафіксовані у наказі та положеннях про облікову політику.

Питання формування та реалізації облікової політики підприємств знайшли відображення в працях українських вчених: М. Т. Білухи, Ф. Ф. Бутинця, Г. Г. Кірейцева, Л. М. Кіндрацької, Ю. А. Кузьмінського, М. В. Кужельного, В. Г. Лінника, М. С. Пушкаря, П. С. Безруких, Н. П. Кондракова, С. Л. Коротаєва, М. І. Кутера, С. О. Ніколаєва, В. Ф. Палія, Л.З. Шнейдмана, В. А. Шпак.

Бухгалтерський облік як важливе інформаційне джерело для управління підприємством та зовнішніх користувачів вимагає системної організації та належного формування облікової політики. Термін «облікова політика» виник у зв'язку з реформуванням бухгалтерського обліку відповідно до ринкових відносин та міжнародних стандартів. В Україні термін офіційно введений в 1999 р. Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. №996-XIV. Виникнення облікової політики ґрунтується на тому, що законодавством передбачається використання альтернативних варіантів обліку, а роль бухгалтера на підприємстві змінюється від простого реєстратора господарських операцій до активного учасника їх здійснення. Облікова політика підприємства включає сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та